

Pristojnost - Madžarska

Izvorna jezikovna različica te strani [hu](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice: [en](#).

KAZALO

- 1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?
- 2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?
 - 2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?
 - 2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)
 - 2.2.1 Splošno pravilo krajevnosti
 - 2.2.2 Izjeme od splošnega pravila
 - 2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?
 - 2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?
 - 2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?
- 3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

1 Ali se moram obrniti na redno civilno sodišče ali na specializirano sodišče (na primer delovno sodišče)?

Na podlagi zakona o organizaciji in upravljanju sodišč na Madžarskem deluje samo ena vrsta specializiranega sodišča: upravno in delovno sodišče, ki obravnava delovnopravne in upravne zadeve. Za druge zadeve so pristojna redna sodišča. Tudi če se postopek začne pred specializiranim sodiščem, pritožb ne obravnava specializirano sodišče, temveč redno sodišče, in sicer regionalno sodišče (*törvényszék*), ki je krajevno pristojno glede na sedež upravnega in delovnega sodišča.

Zadeve, za katere so pristojna upravna in delovna sodišča, vključujejo postopke za sodno presojo upravnih odločb ali postopke v zvezi z zaposlitvijo in podobnimi pravnimi razmerji. Upravne odločbe v takšnih postopkih so lahko: odločbe, ki jih v uradnih zadevah izda organ ali vodja organa, določenega v zakonu o splošnem upravnem postopku; nalogi za izvršbo, izdani zaradi kršitve pogodbenih obveznosti; uradni sklepi lokalnih upravnih organov in odločbe drugih organov, organizacij ali oseb, ki so na podlagi posebnega predpisa lahko predmet sodne presoje v skladu s pravili za obravnavo upravnih zadev.

Postopki v zadevah v zvezi z zaposlitvijo in podobnimi pravnimi razmerji vključujejo postopek za uveljavitev zahtevkov na podlagi delovnega prava ali zahtevkov, ki izhajajo iz zaposlitve javnega uslužbenca, zaposlitve v državnem in javnem sektorju ali razmerja združnikov, ki vključuje obveznosti zagotavljanja storitev in delovne obveznosti. V delovnopravnih sporih se lahko uveljavljajo tudi zahtevki na podlagi zakona o delovnih razmerjih, ki se neposredno nanašajo na zaposlitev. Upravna in delovna sodišča so pristojna tudi za sodno presojo upravnih odločb, sprejetih v okviru delovnih inšpekcij in inšpekcijskih pregledov s področja varstva

pri delu, odločb v zvezi z ustanovitvijo odbora za sektorski socialni dialog, udeležbo v njem in njegovimi pristojnostmi, upravnih odločb, ki jih nacionalni zavod za zaposlovanje izda na podlagi zakona o spodbujanju zaposlovanja in zavarovanju za primer brezposelnosti, prav tako pa so pristojna za sodno presojo odločb na področju socialne varnosti. Upravna in delovna sodišča te zadeve obravnavajo v skladu s pravili za obravnavo upravnih zadev.

2 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna redna civilna sodišča (tj. sodišča, ki so pristojna za take zadeve)?

2.1 Ali obstaja razlika med nižjimi in višjimi rednimi civilnimi sodišči (npr. okrožna sodišča kot nižja sodišča in regionalna sodišča kot višja sodišča) in če je tako, katero sodišče je pristojno za mojo zadevo?

V skladu z zakonom o organizaciji in upravljanju sodišč na prvi stopnji odločajo okrožna (*járásbírószág*) in regionalna sodišča. Za vse pravne spore, ki se ne predložijo regionalnim sodiščem, so v skladu z zakonodajo pristojna okrožna sodišča. Regionalna sodišča so pristojna za:

- (a) pravne spore v zvezi z lastninskimi pravicami, pri katerih vrednost premoženja presega 30 milijonov HUF, razen tožb za uveljavljanje premoženjskih pravic, ki jih vložita zakonca, če se vložijo na začetku spora v zvezi z njunimi premoženjskopравnimi razmerji ali med njim;
- (b) pravne spore v zvezi z uveljavljanjem nadomestila za škodo, ki jo povzročijo osebe pri opravljanju uradnih dolžnosti v javni upravi;
- (c) spore v zvezi z avtorsko in sorodnimi pravicami (vključno s tožbami za uveljavljanje pravic in zahtevki za povračilo stroškov na podlagi skupnega pravnega upravljanja), pravne spore v zvezi z industrijsko lastnino ter zadeve v zvezi s pravicami iz člena 86(3) in (4) civilnega zakonika;
- (d) pravne spore v zvezi z mednarodnim prevozom blaga ali prevoznimi pogodbami;
- (e) nekatere pravne spore v zvezi s podjetji;
- (f) nekatere pravne spore v zvezi z organizacijami, ki se ne štejejo za podjetja in so registrirane pri okrožnem sodišču;
- (g) pravne spore v zvezi z uveljavljanjem civilnopravnih zahtevkov zaradi kršitve osebnih pravic, vključno s pravnimi spori za uveljavljanje odškodnine zaradi takih kršitev, če se ti zahtevki vložijo za začetek postopka v takih pravnih sporih ali med postopkom;
- (h) pravne spore v zvezi s pravnimi razmerji, ki izhajajo iz vrednostnih papirjev;
- (j) pravne spore v zvezi s popravki v tisku.

Regionalna sodišča ne obravnavajo samo zadev na prvi stopnji, ampak na drugi stopnji odločajo tudi o pritožbah zoper sodbe okrožnih sodišč ter upravnih in delovnih sodišč.

V zadevah, določenih z zakonodajo, regionalna prizivna sodišča (*ítélőtábla*) odločajo o pravnih sredstvih zoper sodbe okrožnih in regionalnih sodišč, obravnavajo pa tudi druge zadeve, ki se jim predložijo v okviru njihove pristojnosti. Madžarsko vrhovno sodišče se imenuje *Kúria*. Vrhovno sodišče – v zadevah, določenih z zakonodajo – odloča o pravnih sredstvih zoper sodbe regionalnih in regionalnih prizivnih sodišč, zahtevah za sodno presojo ter o koliziji med odloki lokalnih upravnih organov in drugo zakonodajo, pri čemer take odloke razveljavi. Poleg tega vrhovno sodišče ugotavlja morebitne pomanjkljivosti, ki jih lokalni upravni organi storijo pri izpolnjevanju zakonskih obveznosti, in obravnava še druge zadeve, za katere je pristojno.

2.2 Krajevna pristojnost (je sodišče v mestu A ali mestu B pristojno za mojo zadevo?)

2.2.1 Splošno pravilo krajevne pristojnosti

Praviloma je sodišče, na območju katerega živi toženec, pristojno za vse zadeve, za katere ni izključno pristojno drugo sodišče (splošna pristojnost). Če toženec nima stalnega prebivališča na Madžarskem, se pristojnost določi na podlagi njegovega začasnega prebivališča. Če prebivališče toženca ni znano ali je v tujini, se upošteva njegovo zadnje stalno prebivališče na Madžarskem. Če ga ni mogoče ugotoviti ali ga toženec ni imel, se pristojnost določi na podlagi stalnega prebivališča tožnika ali, če tega ni, na podlagi njegovega začasnega prebivališča. Če kraj opravljanja dela in kraj stalnega prebivališča ne ležita na istem geografskem območju, sodišče na zahtevo toženca, dano najpozneje na prvi obravnavi v zadevi, zadevo predloži sodišču, ki je pristojno v kraju, kjer toženec opravlja delo, da opravi obravnavo in odloči v zadevi.

Če je tožba vložena zoper pravno osebo, se lahko splošna pristojnost določi glede na kraj, v katerem ima sedež pravna oseba ali organ, pooblaščen za njeno zastopanje. V primeru nejasnosti se za sedež šteje kraj poslovanja pravne osebe. Če je sedež pravne osebe v Budimpešti, vendar pravna oseba posluje na območju okrožja Pešta, zadevo obravnava sodišče, ki je pristojno za okrožje

Pešta. Če pravna oseba nima sedeža na Madžarskem, je za pravni spor, ki ga vloži madžarska pravna oseba, pristojno sodišče v kraju sedeža te pravne osebe. Če je tožnik madžarska fizična oseba, je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča tožnika, ali, če tega ni, v kraju njegovega začasnega prebivališča.

V pravnih sporih zoper subjekte brez pravne osebnosti se za določitev pristojnosti ustrezno uporabijo pravila v zvezi s pravnimi osebami.

2.2.2 Izjeme od splošnega pravila

2.2.2.1 Kdaj lahko izbiram med sodiščem v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo) in drugimi sodišči?

V vseh zadevah, v katerih ni določena izključna pristojnost določenega sodišča, lahko tožnik, če se tako odloči in če izpolnjuje nekatere pogoje iz pravil civilnega postopka, vloži tožbo pri sodišču, ki je stvarno pristojno po pravilih civilnega postopka, vendar ni sodišče, ki je splošno pristojno glede na toženca.

Na primer: za premoženjskopravne spore je pristojno tudi sodišče v kraju, v katerem toženec dalj časa prebiva (npr. kot delavec ali študent). V primeru nepoklicnih pripadnikov madžarskih obrambnih sil in drugih oboroženih sil se pristojnost sodišča določi glede na kraj njihove stalne zaposlitve. Takega načina določanja pristojnosti ni mogoče uporabiti za tožence, ki niso poslovno sposobni.

V premoženjskopravnih zadevah je mogoče tožbo zoper toženca, ki na Madžarskem nima niti stalnega niti začasnega prebivališča, vložiti tudi pri sodišču, pristojnem v kraju, kjer je predmet pravnega spora ali toženčevo zasegljivo premoženje. Če se premoženje nanaša na terjatev, se lahko tožba vloži v kraju stalnega prebivališča dolžnika toženca, ali, če se terjatev nanaša na predmet, v kraju, kjer je ta predmet.

Tožbe v zvezi s preživnino in podobnimi rednimi prejemki se lahko vložijo tudi pri sodišču, ki je pristojno glede na kraj stalnega prebivališča tožnika.

Tožbe v zvezi s pravico do varstva in vzgoje otrok se lahko vložijo tudi pri sodišču, ki je pristojno glede na kraj otrokovega stalnega prebivališča.

Tožbe v zvezi z lastništvom ali posestjo nepremičnine in drugimi pravicami na nepremičnini ali pravnimi razmerji v zvezi z nepremičnino se lahko vložijo tudi pri sodišču, ki je pristojno za kraj, v katerem je ta nepremičnina.

Tožbe v zvezi z zahtevki iz pravnih poslov, ki jih sklepajo poslovni subjekti na področju svoje dejavnosti, se lahko vložijo tudi pri sodišču, ki je pristojno v kraju, kjer je bil posel sklenjen ali kjer je bil izveden.

Odškodninske tožbe se lahko vložijo tudi pri sodišču, ki je pristojno glede na kraj nastanka škode.

Tožbe v zvezi z menico se lahko vložijo pri sodišču, ki je pristojno v kraju plačila menice.

Skupna tožba zoper sekundarnega dolžnika in glavnega dolžnika ali dolžnika se lahko vloži tudi pri sodišču, ki je pristojno za obravnavo tožb zoper dolžnika na kateri koli podlagi za določitev pristojnosti. Če se oseba sklicuje na predmet ali del predmeta postopka med drugima dvema strankama, je sodišče, ki je pristojno v tem postopku, pristojno v vseh postopkih, ki bi jih taka oseba lahko začela zoper stranki v tekočem postopku, da bi uveljavila svoj zahtevek.

2.2.2.2 Kdaj moram izbrati drugo sodišče namesto sodišča v kraju stalnega prebivališča toženca (sodišče, ki ga določa splošno pravilo)?

Če zakonodaja določa, da je v zadevi izključno pristojno točno določeno sodišče. To velja na primer v naslednjih zadevah.

Pri tožbah za sodno presojo upravnih odločb o vstopu na ozemlje Madžarske in prebivanju na njem se pristojnost določi na podlagi sedeža upravnega organa, ki je odločil na prvi stopnji. Če pristojnosti ni mogoče določiti na tej podlagi, je v zadevi izključno pristojno upravno in delovno sodišče v Budimpešti.

Če je upravni organ, ki je odločil na prvi stopnji, pristojen za celotno ozemlje države, je za sodno presojo njegovih odločb – z nekaterimi izjemami – izključno pristojno upravno in delovno sodišče v Budimpešti.

Pri tožbah za ustavitev ali omejitev izvršbe je izključno pristojno sodišče, ki je odredilo izvršbo. Če je izvršbo odredilo regionalno sodišče, upravno in delovno sodišče ali notar, je izključno pristojno sodišče, ki je pristojno glede na kraj stalnega prebivališča dolžnika.

V postopku, začetem za sprostitev premoženja, ki je predmet izvršbe, je izključno pristojno okrožno sodišče, ki je pristojno glede na kraj zasega premoženja.

2.2.2.3 Ali lahko stranki izbereta sodišče, ki običajno ne bi bilo pristojno?

V premoženjskih zadevah se lahko stranki, če zakon ne določa drugače, dogovorita o tem, katero sodišče bo reševalo njun trenutni spor ali vsak spor, ki bi lahko nastal na podlagi določenega pravnega razmerja. Stranki se lahko o pristojnem sodišču dogovorita pisno, ustno s pisno potrditvijo, na način, ki je v skladu s poslovno prakso med strankama, ali, med strankama v mednarodni trgovini, na način, skladen s trgovinsko prakso, ki jo stranki poznata ali bi jo morali poznati ter ki jo stranki pogodbe, ki vsebuje tako klavzulo o pristojnosti, na splošno poznata in redno uporabljata na zadevnem poslovnem področju. Stranki se o pristojnem sodišču ne moreta dogovoriti v zadevah, v katerih je izključna pristojnost nekega sodišča določena z zakonodajo. Izbrano sodišče je izključno pristojno v zadevi, razen če je drugače določeno z zakonodajo ali če se stranki dogovorita drugače. Klavzula o pristojnosti velja tudi za pravne naslednike. Če se pristojnost določi v okviru splošnih pogodbenih pogojev, sodišče, ki je bilo tako določeno kot pristojno, na zahtevo, ki jo toženec poda najpozneje na prvi obravnavi v zadevi, zadevo preda sodišču, ki je pristojno glede na splošna zakonodajna pravila, da opravi obravnavo in odloči v zadevi.

V premoženjskih zadevah se stranki ne moreta dogovoriti o pristojnosti mestnega regionalnega sodišča v Budimpešti in regionalnega sodišča za predmestje Budimpešte v zadevah, v katerih so pristojna regionalna sodišča, ter o pristojnosti osrednjega okrožnega sodišča v Pešti v zadevah, v katerih so pristojna okrožna sodišča. To pravilo velja za njun trenutni spor ali prihodnje spore, ki bi lahko nastali na podlagi določenega pravnega razmerja.

3 Kako lahko izvem, na katero sodišče naj se obrnem, kadar so pristojna specializirana sodišča?

Upravna in delovna sodišča so edina specializirana sodišča na Madžarskem. V delovnopравниh sporih je na primer izključno pristojno upravno in delovno sodišče, ki je pristojno v kraju sedeža delodajalca ali kraju podružnice delodajalca, v kateri delavec dela ali je delal na podlagi pogodbe o zaposlitvi.

V upravnem postopku se pristojnost sodišča določi glede na sedež upravnega organa, ki je odločil na prvi stopnji, razen če je določena izključna pristojnost drugega sodišča ali če zakonodaja določa drugače. Če je upravni organ, ki je odločil na prvi stopnji, pristojen v več okrožjih (vključno s prestolnico), se pristojnost sodišča – z nekaterimi izjemami – določi glede na kraj stalnega prebivališča tožnika na Madžarskem ali, če tega ni, njegovega začasnega prebivališča. Pri pravnih osebah in subjektih brez pravne osebnosti pa je pristojno sodišče, ki je pristojno v kraju sedeža zadevne pravne osebe ali subjekta na Madžarskem. Če se upravna odločba, v zvezi s katero se zahteva sodna presoja, nanaša na pravico, obveznost ali razmerje v zvezi z nepremičnino, je treba tožbo vložiti pri sodišču, pristojnem v kraju, kjer je nepremičnina. Če se upravna odločba, katere sodna presoja se zahteva, nanaša na prigrasitev ali dovoljenje oziroma zadeva dejavnost, povezano s tako prigrasitvijo ali dovoljenjem, se pristojno sodišče določi glede na kraj opravljanja ali načrtovanega opravljanja dejavnosti. Če je upravni organ, ki je odločil na prvi stopnji, pristojen za celotno ozemlje države, je – z nekaterimi izjemami – izključno pristojno upravno in delovno sodišče v Budimpešti.

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 10/11/2015